

De Minister van Justitie en Veiligheid

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
25 februari 2020

Contactpersoon
[REDACTED]

Onderwerp
Implementatie richtlijn bestrijding fraude met en vervalsing van niet contante betaalmiddelen

Geachte [REDACTED],

Reeds in december ontving de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de NVvR ter advisering het hier bovengenoemde conceptwetsvoorstel. Wij kregen enig respijt bij onze advisering, waarvoor onze dank. Bijgaand treft u ons advies.

In algemene zin wil de WeCo de minister erop wijzen dat in de voorgestelde wettelijke bepalingen veelal wordt gerefereerd aan “oogmerk”¹. De opzetvariant “oogmerk” is, zoals bekend, de zwaarste opzetvariant, en daarmee een vorm van opzet die voorwaardelijk opzet uitsluit. Dat is wellicht niet de bedoeling van de minister, vooral omdat het gebruik van deze opzetvariant onder omstandigheden grenzen kan stellen aan een effectieve strafrechtelijke aanpak van de hier bedoelde vormen van fraude. De vraag is daarnaast of de beperking tot “opzet als oogmerk” zich met de richtlijn verdraagt.

Ook worden in een wetsartikel soms verschillende vormen van opzet² gebruikt, zonder dat daar een reden voor wordt gegeven. De WeCo geeft de minister in overweging zich nader te beraden op de vraag welke opzetvorm hij van toepassing wil laten zijn op deze bepalingen, en brengt daarbij de opmerkingen van de minister in herinnering, zoals verwoord in de vijfde alinea van p. I van de mvt, waarin de minister opmerkt dat het kabinet groot belang hecht aan de bestrijding van fraude. De WeCo beseft dat het gaat om invlechting van de richtlijn in de bestaande strafwetgeving. Maar het misstaat ons inziens niet om op een dergelijk moment opnieuw en breder te kijken naar opzetgradaties in de nu aangevulde wetsbepalingen. Het opnemen van een onnodig zware opzetgradatie kan in de praktijk belemmerend werken bij een effectieve bestrijding van (zwaardere)/complexe(re) vormen van fraude. De WeCo wil u dit punt nadrukkelijk in overweging geven, bij voorkeur al in het kader van dit wetsontwerp.

¹ Art. 138b lid 2 onder b.; 138c lid 2; art. 232 lid 1 (4^e regel) en art. 232.

² Of, zoals in het nieuwe 232 in lid 2: eenzelfde (hoge) strafdreiging voor opzet (“weet”) als voor schuld (“redelijkerwijs moet vermoeden”). Ook hier mist de WeCo nadere uitleg.

Artikelsgewijs commentaar

Art. 80septies Sr.

De combinatie van komma's en het woord "of" (na de woorden "muntspeciën" en "bankbiljetten" levert een onduidelijke bepaling op. De WeCo adviseert, ter verduidelijking van deze bepaling, de bepaling te voorzien van komma's op de twee bedoelde plaatsen, of op beide plaatsen het woordje "of" te handhaven, maar niet beide.

Art. 138b Sr.

Deze bepaling spreekt, ook in de huidige redactie, over een "aanzienlijk" aantal geautomatiseerde werken. Aan welk aantal denkt de minister daarbij? Deze wijziging geeft de minister de mogelijkheid de al bestaande wettekst op dit punt te verduidelijken, en de WeCo nodigt de minister daartoe ook graag uit. De ervaring leert dat een dergelijke verduidelijking de bruikbaarheid van deze bepaling zal bevorderen voor zowel opsporing/handhaving als rechtspraak.

In het nieuwe artikellid 2 sub b. kiest het ontwerp voor de opzetgradatie oogmerk. De WeCo verzoekt de minister, mede gelet op hetgeen hierboven is opgemerkt, uit te leggen waarom niet is gekozen voor "normaal" opzet. De bepaling zou dan kunnen komen te luiden: "om zichzelf of een ander opzettelijk te bevoordelen".

Art. 138c Sr.

Dit artikel bevat de zinsnede "met het oogmerk om zich of een ander". Om dezelfde reden adviseert de WeCo om ook hier deze zinsnede te vervangen door "om opzettelijk zich of een ander opzettelijk te bevoordelen".

Opmerkingen naar aanleiding van de memorie van toelichting

p. 1 (vierde alinea) – De WeCo is van mening dat de richtlijn geen "wettelijk kader" biedt en zou de minister willen adviseren in plaats daarvan te spreken over "een (verplichtend) kader voor nationale wetgeving".

p.1. (vijfde alinea, regel 8) - De WeCo gaat ervan uit dat de daar omschreven reden ook in omgekeerde richting geldt en, gelet op de bedoeling van de implementatie, dan even belangrijk is. De WeCo neemt tenminste aan dat ook de minister het belang onderschrijft dat ook (eventuele) fraude die door Nederlandse verdachten wordt gepleegd ten opzichte van buitenlandse overheden, bedrijven en/of burgers op (even) passende wijze zal kunnen "worden aangepakt". In dat verband adviseert de WeCo om ook in de slotzin de woorden "over en weer" in te voegen voor het woord "fraude". De WeCo stelt u voor de toelichting in deze zin aan te vullen en te verduidelijken.

p. 2 paragraaf "gedragingen", slotzin - De WeCo stelt voor de woorden "met frauduleus oogmerk" te vervangen door het woord "opzettelijk" na "de verdachte".

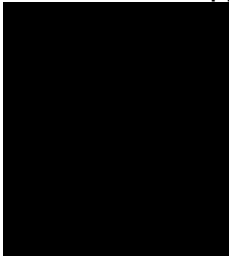
p. 4 tweede alinea, ter zake van art. 3 van de richtlijn - De mvt spreekt hier over opzettelijk handelen, al dan niet in voorwaardelijke zin. Als wordt beoogd vormen van voorwaardelijk opzet te laten bestrijken door de (aangepaste) wetsbepalingen, verdient – zoals al eerder gezegd in dit advies – het gebruik van de opzetvariant "oogmerk" steeds een (te motiveren) zorgvuldige afweging.

p. 10 - De uitwerking van de "doeltreffende onderzoeksmogelijkheden" brengt de WeCo tot een aantal aanvullende opmerkingen. Op pagina 10, tweede alinea, laat de mvt zien dat zowel

ten behoeve van het OM als van de politie via het LIRC inkomende en uitgaande (rechtshulp)verzoeken zullen worden behandeld. Deze vormen van rechtshulp kunnen ook raken aan het taken- en bevoegdhedenpakket van de rechter-commissaris. Te denken valt daarbij onder andere aan (het verlenen van een machtiging voor) de zwaardere bijzondere opsporingsbevoegdheden en/of een doorzoeking in een woning. Op welke wijze zullen de rechters-commissarissen nader op passende wijze worden geïnformeerd? Ziet de minister daarin een rol weggelegd voor het LIRC? De WeCo adviseert dit nader toe te lichten.

p. 13 kosten en andere uitvoeringsconsequenties - Het LIRC krijgt meer werk, maar meer diffuus is of dit ook geldt voor de politie, het Openbaar Ministerie en de ZM. Een bevestigend antwoord op deze vraag lijkt zeker niet ondenkbaar. De WeCo verzoekt de minister een schatting te laten maken van de totale taakverzwaring, de daarmee gemoeid zijnde middelen en de onderlinge verdeling daarvan over de genoemde partijen.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

voorzitter